

Programstyret for ph.d.-programmet ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet (PP-SV)

Møte torsdag 21.11.2024, kl. 13:00 -14:30

Sted: Lauritz Meltzers hus (SV-bygget): møterom 831 (8. etasje)

SAKSLISTE

Godkjenning av referat fra 16.09.2024

Godkjenning av innkalling og saksliste

21/24	Muntlige orienteringer Høringssvar om endringer i ph.d.-forskriften
Vedtaksaker	
22/24	Disiplinangivelse på ph.d.-vitnemål og Diploma Supplement Høringssvar om disiplinangivelse (presentasjon) og saksforelegg (1 dok)
23/24	Oppnevning av ekstern programevalueringskomité Saksforelegg og rapport fra den interne evalueringskomiteen samt forslag til mandat og medlemmer til ekstern programevalueringskomité (4 dok)
24/24	Innrammingen i artikkelbaserte avhandlinger Saksforelegg (1 dok) Fakultetets veiledning til innramming av artikkelbaserte avhandlinger (lenke)
Diskusjonssaker	
25/24	Veiledningsforum Temaer som har vært oppe tidligere (lenke) Diskusjon i møtet
Eventuelt	

Styre: Programstyret for ph.d.-programmet

Styresak: 22/24

Møtedato: 21.11.2024

Disiplinangivelse på ph.d.-vitnemål og Diploma Supplement

Bakgrunn

Fra fakultetet begynte å skrive ut ph.d.-vitnemål har vi angitt Samfunnsvitenskap/Social Sciences som overordnet disiplin for alle kandidater. Kandidatens institutt har vært angitt som underordnet disiplin i Diploma Supplement (DS).

I lys av at UiB og fakultetene skal legge bedre til rette for en god gjennomføring av tverrfaglige ph.d.-prosjekter drøftet programstyret muligheter for et mer fleksibelt system for disiplinangivelse på vitnemålet i sak 13/24. Programstyret ønsket da å hente inn høringsvar fra instituttene om disiplinangivelse på vitnemål og i DS.

Fakultetets vurdering

Seks institutter har gitt tilbakemelding på høringen. De fleste av tilbakemeldingene er samstemte, og fakultetet foreslår til vedtak følgende endringer i disiplinangivelse i tråd med instituttene tilbakemeldinger.

Instituttene innsjill presenteres for programstyret på møtet.

Vedtak:

1. Programstyret for ph.d.-programmet ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet vedtar at «Social Sciences» skal angis som en overordnet disiplin i DS, men med mulighet for at kandidaten kan velge det bort.
2. Programstyret vedtar at kandidater ved Institutt for politikk og forvaltning skal ha følgende muligheter for disiplinangivelse på vitnemålet: Bokmål: Statsvitenskap. Nynorsk: Statsvitskap. Engelsk: Political Science eller Public Administration. For andre institutter blir angivelsen som tidligere.

Siri Gloppen
leder

Elina Troscenko
sekretær

Styre: Programstyret for ph.d.-programmet

Styresak: 23/24

Møtedato: 21.11.2024

Oppnevning av ekstern programevalueringskomité

Bakgrunn

Alle ph.d.-program ved UiB skal evalueres innen utgangen av 2025. Programevalueringen skal gjennomføres i tre trinn; fakultetets forberedelse, evaluering av en ekstern komité og oppfølging av den eksterne komiteens rapport.

Programstyret har behandlet første trinn av programevalueringen i sak 12/24 der intern programevalueringskomité ble oppnevnt. Denne saken gjelder trinn to - oppnevning av en ekstern komite og mandatet for dens arbeid.

En fakultetsintern evalueringskomite har levert sin rapport der vurdering av læringsutbyttebeskrivelsene, faglig innhold, fagmiljøet og internasjonalisering ble gjort.

[Retningslinjer for programevaluering av UiBs ph.d.-programmer](#) gir evalueringskriterier for programevalueringen og vil i tillegg til det interne rapporten legges til grunn i det videre arbeidet.

Fakultetets vurdering

Den interne rapporten er grundig og inneholder gode forslag som bør følges opp. Fakultetet mener det som hensiktsmessig å oppnevne ekstern komite i tråd med internkomiteens forslag. Den interne komitéen har også foreslått et mandat og aktuelle personer som kan oppnevnes til en ekstern programevalueringskomité. Disse legges frem for programstyret for drøfting.

Rapporten samt forslag til mandat og forslag til medlemmer ligger som vedlegg til saken.

Vedtak:

1. Programstyret for ph.d.-programmet ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet vedtar å oppnevne en ekstern programevalueringskomite.
2. Programstyret vedtar foreslått mandat for den eksterne programevalueringskomiteen.
3. Programstyret oppnevner medlemmer til den eksterne programevalueringskomiteen i tråd med diskusjonene i møtet.

Siri Gloppen
leder

Elina Troschenko
sekretær

Egenevaluering av ph.d.-programmet ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet, 2024

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

UNIVERSITETET I BERGEN

Innholdsfortegnelse

Bakgrunn	3
Læringsutbytte.....	4
Faglig innhold	8
Fagmiljøet	10
Internasjonalisering	14
Konklusjon.....	15

Bakgrunn

Kvalitetssystemet for ph.d.-utdanningen ved UiB slår fast at ph.d.-programmene ved universitetet skal evalueres hvert 6. år¹. Som del av denne evalueringen har Det samfunnsvitenskapelige fakultet bestemt at det skal utarbeides en egevaluering, i tillegg til en påfølgende ekstern evaluering. Egevalueringen oversendes den eksterne komiteen, som så gjennomfører sin evaluering ut fra gitt mandat.

Den ferdige programevalueringen legges frem for Programstyret for ph.d.-utdanningen ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet, som anbefaler om programmet kan reakkrediteres. Fakultetsstyret vedtar reakkreditering på anbefaling fra ph.d-programstyret.

Komiteen som gjennomført egevalueringen har bestått av; professor Ragnhild Muriaas (Institutt for politikk og forvaltning), professor Frode Guribye (Institutt for informasjons- og medievitenskap), Stipendiat Sjoerd de Winter (Institutt for politikk og forvaltning) og rådgiver Anna Polster, som har fungert som sekretær for komiteen.

Egevaluering skal se på om ph.d.-programmet møter kravene i Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling² (Studiekvalitetsforskriften) og Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning³ (Studietilsynsforskriften).

Elementene i fakultetets ph.d.-program som skal evalueres er læringsutbyttebeskrivelsene, faglig innhold, fagmiljøet og internasjonalisering med tilhørende underpunkter.

---

¹https://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/revidert_retningslinjer_for_programevaluering_i_ph.d.-utdanningen_-_mai_2024.pdf

² <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2010-02-01-96>, § 3-3

³ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2017-02-07-137>, kapittel 2

Læringsutbytte

I hvilken grad oppnår ph.d.-kandidatene programmets planlagte læringsutbytte?

Er ph.d.-programmets faglige innhold og oppbygging tilpasset læringsutbytte?

Hvordan henger læringsutbytte sammen med arbeids- og undervisningsformer og vurderingsordninger i opplæringsdelen?

Har fakultetet/instituttene tilstrekkelig tilgang på forskningsinfrastruktur slik at ph.d.-kandidatene oppnår læringsutbytte?

Ph.d.-kandidatene skal ved fullført grad ha oppnådd læringsutbytte som er beskrevet i ph.d.-utdanningen ved fakultetet⁴. Ved oppnådd ph.d.-grad ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet skal kandidaten kunne bidra til den internasjonale kunnskapsutviklingen, ha tilegnet seg analytiske ferdigheter og kunne dele sin faglige kunnskap på en forståelig og etisk måte. Spørsmålet vi skal ta stilling til her er om ph.d.-programmets innhold og oppbygging bidrar til at stipendiatene tilegner seg den kunnskapen, ferdighetene og formidlingsevnene som læringsutbyttet nevner.

Læringsutbyttet er felles for alle ph.d.-kandidatene ved fakultetet og oppnås gjennom å på en tilfredsstillende måte fullføre elementene som utgjør forskerutdanningen; godkjent opplæringsdel, godkjent avhandling, godkjent prøveforelesning og godkjent disputas. Gjennom arbeidet med avhandling, opplæringsdel, prøveforelesning og disputas møter kandidatene ulike arbeids- og undervisningsformer i tillegg til vurderingsformer. Alle elementene blir vurdert og godkjent opp mot læringsutbyttet av ulike instanser.

Avhandlingen er den største komponenten i ph.d.-utdanningen og utgjør omtrentlig 2,5 års arbeid. En fullført og godkjent avhandling betyr at kandidaten har oppnådd svært mange av momentene som inngår i læringsutbyttet. Etter innlevering av avhandling, evaluerer en sakkyndig bedømmelseskomite, bestående av to eksterne medlemmer og én intern komiteleder, avhandlingen. Veiledningen om bedømmelse, som komiteen forholder seg til, henger tett sammen med læringsutbyttet og er dermed det viktigste formelle dokumentet for å sikre at avhandlingene som godkjennes til disputas svarer til de kravene som er fremstilt i læringsutbyttet. For eksempel er det et krav for godkjent avhandling at kandidaten har den

---

⁴ Dokumentasjon til spørsmålene om læringsutbytte: [Ph.d.-forskriften](#), [programbeskrivelsen for ph.d.-programmet ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet](#), [Veiledning til bedømmelseskomité med krav til avhandlingen](#), [krav til prøveforelesningen og krav til disputasen](#), [Studieplan for opplæringsdelen](#), [VITSV900 emnebeskrivelse](#), [Større og felles forskningsinfrastruktur | Forskning | UiB](#)

kunnskapen som skal til for å utvikle ny kunnskap og nye teorier som gir et bidrag internasjonalt og at en har ervervet seg de metodiske ferdighetene som skal til for å gjennomføre studier innen dette feltet.

For å få et inntrykk av om avhandlingene holder et tilfredsstillende internasjonalt nivå ba vi om å få tilsendt tilfeldig utvalgte innstillinger skrevet av 15 sakkyndige komiteer. Det tilfeldige utvalget var trukket fra alle vurderte avhandlinger ved fakultetet de tre siste årene og var stratifisert ut fra et ønske om å dekke alle instituttene ved fakultetet. Arbeidene som ble plukket ut viste en stor spredning i tematikk og form. Noen avhandlinger bestod i stor grad av samarbeid og samforfatterskap, mens andre var monografier skrevet av stipendiater som gjennomførte egne feltarbeid. I tre av de 15 oppgavene som ble plukket hadde komiteen bedt om mindre omarbeidinger for å kunne godkjenne avhandlinger. Selv om de sakkyndige i sine innstillinger skal peke på både styrker og svakheter i avhandlingene, og at mange av vurderingene derfor er kritiske, er det tydelig at der er variasjon i kvaliteten på arbeidene som leveres. Det generelle inntrykket fra gjennomlesning av 15 innstillinger er at de som har gjennomgått sin forskerutdanning på SV-fakultetet holder et godt internasjonalt nivå, selv om avhandlingene til noen av kandidater utmerker seg i mer positiv retning enn andre. De sakkyndige komiteene var alle sammensatt av ankerjente profiler innen sitt felt, noe som styrker inntrykket av at avhandlingene har vært på et visst nivå for å passere.

Forskerutdanningen består også av en opplæringsdel. Opplæringsdelen består individuelle kursvalg innenfor teori og metode, deltakelse på konferanser, i tillegg til faglig formidling. Emnet VITSV900 *Vitenskapsteori og etikk i samfunnsvitenskap* er det eneste kurset som er obligatorisk for alle kandidatene. Instituttene og fakultetet sikrer at kravene til opplæringsdelen er fullført, og at læringsutbyttene knyttet til opplæringsdelen er møtt, før kandidaten leverer avhandlingen. Ph.d.-kandidatene oppfordres også ofte til å ta kurs ved andre institusjoner for nettverksbygging, for å styrke CV-en og for å ta kurs som er direkte relevante til eget forskningsprosjekt. Selv om der har vært en liten økning i tilbudet av kurs for ph.d.-kandidater på fakultetet de siste årene, må de fleste kandidater ta de fleste av kursene i opplæringsdelen ute. Utover emnet i vitenskapsteori er det ikke noen andre kurs som sikrer at de som uteksamineres har breddekunnskap utover de teorier og metoder som inngår i egen avhandling. Modellen ser ut til å være at breddekunnskap skal sikres ved opptak til programmet og at en på dette nivået først og fremst skal spesialisere seg innen sitt felt. Denne modellen for opplæringsdelen ble utviklet i en tid med hovedsakelig intern rekruttering til

forskerutdanningen, og en ekstern komite kan gjerne vurdere om en bør tenke annerledes om dette nå når fakultetet rekrutterer bredere som følge av internasjonalisering og omlegging til mer spesialiserte BA- og MA-programmer.

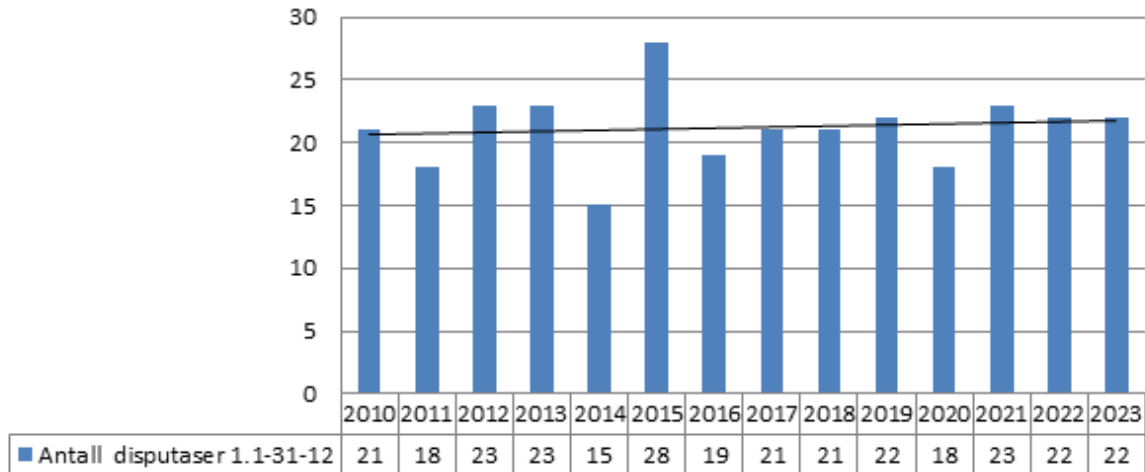
Før graden tildeles må alle kandidater holde en prøveforelesning og disputere. Disse komponentene inngår dermed også i kandidatens utvikling av læringsutbyttet. Det er den sakkyndige komitéen og fakultetets disputasleder som sammen vurderer om prøveforelesningen og disputasen er godkjent. Selv om denne delen også bidrar til å sikre at kandidaten har tilegnet seg nødvendig kunnskap og ferdigheter for å gjennomføre et forskningsarbeid av internasjonal standard, gir også disse to elementene en mulighet til å sjekke de mer generelle kompetansepunktene i læringsutbytte. Kandidaten må bestå prøveforelesningen for at en skal vise ferdighet til å formidle forskning utover sitt kjernefelt. På disputasen må kandidaten svare på etiske relevante problemstillinger og formidle hva som er kandidatens bidrag til forskningsfeltet. Ut fra vår gjennomlesning av innstillinger, virker det som om de sakkyndige har god kjennskap til ordninger om at eventuelle svakheter i en avhandling skal forsvares muntlig og ikke ved omarbeidinger av teksten i avhandlingen.

Tilstrekkelig tilgang på forskningsinfrastruktur er vesentlig for å lykkes i arbeidet med en ph.d.-grad og dermed oppnå læringsutbyttet. Alle kandidater som får opptak på fakultetets ph.d.-program får tildelt en IT-konto. IT-kontoen er nøkkelen for videre tilgang til alle bibliotekressurser. Kandidatene får anledning til å lagre og arkivere data i forbindelse med ph.d.-prosjektene sine. I tillegg har fakultetet flere forskningsinfrastrukturer som også kommer ph.d.-kandidatene ved fakultetet til gode, blant annet *Kjernefasilitet for digital samfunnsvitenskap* (DIGSSCORE), som koordinerer Norsk medborgerpanel, Norsk representantpanel, Norsk forvaltningspanel i tillegg til Medborgerlaben⁵. Infomedia har en infrastruktur som gir tilgang på forskning innen menneske-maskin interaksjon (Human-Computer Interaction, HCI) og stipendiater på fakultetet har også tilgang til en geodata-lab for prosessering av «big data».

Vi vurderer at systemet for å sikre oppnådd læringsutbytte for alle våre kandidater er godt og at læringsutbyttet henger sammen med det faglige innholdet, arbeids- og undervisningsformer og vurderingsordninger.

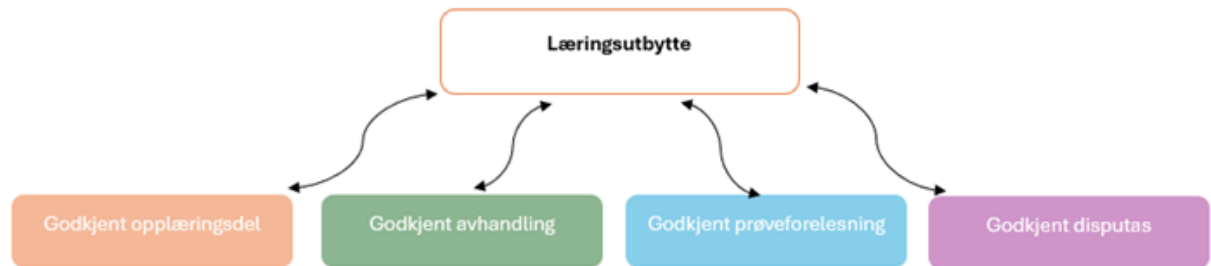
---

⁵ <https://www.uib.no/en/digsscore>

6

Figur 1 viser at antall disputaser over tid ligger stabilt på i overkant av 20 hvert år

KUNNSKAP

Kandidaten

- kan levere vitenskapelige analyser av internasjonal standard innenfor sitt fagområde ■ ■
- kan vurdere hensiktsmessigheten og anvendelsen av ulike metoder og prosesser i forskning og/eller vitenskapelige utviklingsprosjekter ■ ■
- kan bidra til utvikling av ny kunnskap, nye teorier, metoder, fortolkninger og dokumentasjonsformer innenfor fagområdet ■ ■ ■
- behersker fagområdets vitenskapsteori og kan plassere egen forskning innen en større faglig og forskningsmessig sammenheng ■ ■ ■

FERDIGHETER

Kandidaten

- kan formulere problemstillinger for, planlegge og gjennomføre forskning, i enkelte tilfeller også forskning som inkluderer vitenskapelig eller kunstnerisk utviklingsarbeid ■
- kan drive forskning, og eventuelt vitenskapelig eller kunstnerisk utviklingsarbeid, på et høyt internasjonalt nivå ■
- kan håndtere komplekse faglige spørsmål og utfordre etablert kunnskap og praksis på fagområdet ■ ■ ■ ■
- kan gi tilbakemeldinger på andres arbeid innen eget fagområde ■ ■
- behersker avanserte metodiske verktøy innen sitt fagområde ■ ■ ■
- kan relatere eget arbeid til en bredere vitenskapsteoretisk debatt ■ ■ ■
- kan analysere data på en original og selvstendig måte ■

GENERELL KOMPETANSE

Kandidaten

- kan identifisere nye relevante etiske problemstillinger og utøve sin forskning med faglig integritet ■ ■
- kan styre komplekse faglige arbeidsoppgaver og prosjekter ■
- kan formidle forskning eller vitenskapelig eller kunstnerisk utviklingsarbeid gjennom anerkjente nasjonale og internasjonale kanaler ■ ■ ■ ■
- kan delta i debatter innenfor fagområdet i nasjonale og internasjonale fora ■ ■ ■ ■
- har forskningsbaserte faglige tilnærminger som kan bidra til nyskaping og innovasjon ■

Figur 2 viser noe forenklet hvilke elementer i forskerutdanningen som bidrar til å oppnå de ulike læringsutbyttene ved fullført ph.d.-grad

⁶ Rapport fra Felles studentsystem. Avlagte doktorgrader 01.01-31.12 aktuelt kalenderår

Faglig innhold

Er studietilbudet faglig oppdatert? Tilbyr fakultetet utdanning og forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid med en kvalitet og omfang som sikrer at ph.d.-programmet kan gjennomføres på høyt vitenskapelig eller kunstnerisk nivå og etter internasjonal standard?

Har institusjonen bredde i studietilbudet på lavere og høyere grads nivå innenfor området for ph.d.-programmet?

Utgjør området for ph.d.-programmet en vitenskapelig eller kunstnerisk helhet, og er det sammenheng mellom delene studiet er satt sammen av?

Har ph.d.-programmet tydelig relevans for videre arbeidsliv? Ph.d.-utdanningen skal kvalifisere kandidater for forskning og kunstnerisk utviklingsarbeid av internasjonal standard og for annet arbeid i samfunnet hvor det stilles store krav til vitenskapelig innsikt og analytisk tenkning eller kunstnerisk innsikt og kompetanse, i samsvar med god akademisk skikk og forskningsetiske standarder, jf. § 2-1 i UiBs ph.d.-forskrifter.

Ph.d.-utdanningen består som nevnt av avhandlingen, opplæringsdelen og avsluttes med en prøveforelesning og disputas. Avhandlingen veiledes av fast vitenskapelig ansatte ved fakultetets institutter, som alle er aktive forskere, med førsteamanuensis- eller professorkompetanse. Dette sikrer at kandidaten får hjelp og veiledning fra en fagperson som er oppdatert på det aktuelle feltet og at arbeidet møter det høye vitenskapelige nivået som kreves etter internasjonal standard. Kandidatene våre er del av forskergrupper og andre faglige nettverk som også bidrar til å inkludere dem i et vitenskapelig fellesskap. For noen år siden ble det opprettet et Program for veiledningskompetanse som består av e-læringskurs i regelverk og rutiner samt et veilederforum for alle som veileder stipendiater på programmet. På enkelte institutt har de også egne veilederseminar. Deltakelse på programmet er frivillig og der er ingen sanksjoner ovenfor de som ikke ønsker å delta på programmet. I løpet av de siste årene er det også blitt mer vanlig med både midtveisevaluering og sluttgjennomlesning av kandidatene sitt arbeid. Alle stipendiater har også rett på minst 1 biveileder. Dette betyr at det er utviklet mange tiltak for å sikre kvaliteten i forskerutdanningen, men vi har ikke gjennomført en egen studie av hvor godt alle de ulike tiltakene ser ut til å fungere.

Når det gjelder innholdet i opplæringsdelen er det med unntak av kurset i vitenskapsteori og etikk ingen andre faste obligatoriske kurs, med unntak for kandidatene tilknyttet institutt for økonomi⁷. Dette sikrer at kandidatene kan velge kurs innenfor teori og metode som støtter opp

---

⁷https://www.uib.no/sites/www.uib.no/files/attachments/samarbeidsavtale_mellom_nhh_og_uib_om_opplaeringsdelen._kortversjon_til_nettsider.pdf

om prosjektet deres og er faglig oppdaterte og relevante. Kursene tas gjerne ved andre universitetet eller høyskoler, både i Norge, men også i utlandet. Et annet viktig element er konferansedeltaking, som også inngår i opplæringsdelen. Dette sikrer at man også møter det som rører seg i forskningsfeltet internasjonalt. Kursene som tilbys ved fakultetet på ph.d.-nivå, blir alle kvalitetssikret av programstyret for ph.d.-utdanningen ved fakultetet og evalueres også i etterkant. Vitenskapsteoriemnet er det eneste fellespunktet for alle stipendiater på programmet og noe mange har erfaringer fra. Det har vært en del kritikk av dette tilbudet og kurset har også gjennomgått flere endringer over tid. Vår anbefaling er at en ekstern komite ser på dette tilbudet og kommer med kommentarer.

Fakultetet har et bredt studietilbud på både lavere og høyere nivå innenfor området for ph.d.-utdanningen, altså samfunnsvitenskapelige fag. Per dags dato tilbyr fakultetet utdanning i 16 bachelor- og masterprogram, i tillegg til 3 integrerte masterstudier/profesjonsstudier⁸.

Når det kommer til helheten og sammenhengen mellom delene studiet er satt sammen av, er fleksibiliteten i programmet med på sikre nettopp sammenhengen. Opplæringsdelen sikrer at kandidatene, i samråd med veileder, kan velge nettopp den opplæringen innenfor metode og teori som bygger opp under og støtter prosjektet. Opplæringsdelen sikrer også bredde og faglig dybde.

Kandidatene som har fullført ph.d.-programmet ved fakultetet oppnår et læringsutbytte som har relevans for arbeidslivet, både i og utenfor akademia. Alumnusundersøkelsen for ph.d.-kandidater, som UiB gjennomførte i 2023, viser at 52,5 % av fakultetets doktorer arbeider i UH-sektoren, 20 % i instituttsektoren, 2,5 % i helse- og sosialsektoren, 10 % i annen offentlig og 15 % i privat sektor⁹. 60,5 % av fakultetets ph.d.-alumner svarer at utdanningen har vært svært relevant for deres nåværende stilling og 21,1 % svarer at den i stor grad er relevant for nåværende stilling¹⁰. Dette viser at utdanningen har tydelig relevans for arbeidslivet, både innenfor og utenfor UH-sektoren.

---

⁸ <https://www.uib.no/svf/studieprogram>

⁹ https://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/ph.d.-alumnusundersokelsen_ved_uib_2023.pdf (s. 5)

¹⁰ https://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/attachments/ph.d.-alumnusundersokelsen_ved_uib_2023.pdf (s. 9)

Fagmiljøet

Har programmet en tydelig faglig ledelse med et definert ansvar for kvalitetssikring og -utvikling av studiet?

Har ph.d.-programmet et fagmiljø med høy kompetanse innenfor utdanning og forskning som kan vise til dokumenterte forskningsresultater, inkludert publisering, på høyt internasjonalt nivå, og resultater fra samarbeid med andre fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt?

Har fagmiljøet dybde og bredde innenfor alle vesentlige deler av ph.d.- programmet slik at ph.d.-kandidatene kan delta aktivt i ulike faglige relasjoner og få innføring i ulike perspektiver?

Har ph.d.-programmet et stabilt fagmiljø som består av tilstrekkelig antall⁴ ansatte med professor- og førsteamanuensiskompetanse innenfor hele bredden av studietilbudet?

Er minst 50 prosent av årsverkene tilknyttet studietilbudet utgjort av ansatte i hovedstilling ved institusjonen? Se Studietilsynsforskriftens § 2-3 (4) for fullstendige krav til fagmiljøet.

Har fakultetet tilstrekkelig kapasitet og rekrutteringspotensial for å ta opp, og over tid opprettholde et doktorgradsmiljø på minst 15 stipendiater? Se Studiekvalitetsforskriftens § 3-3 (6) for fullstendig krav til kapasitet og rekrutteringspotensial.

Universitetsstyret har det overordnede ansvaret for ph.d.-utdanningen ved Universitetet i Bergen og vedtar forskrift for graden. Universitetsstyret oppretter og nedlegger program for ph.d.-utdanningen ved det enkelte fakultet¹¹. En utfyllende oversikt over struktur, myndighet og kvalitetssikringsoppgaver for ph.d.-utdanningen ved UiB finnes også i eget dokument vedtatt av Universitetsstyret¹².

Ved Det samfunnsvitenskapelige fakultetet er det fakultetsstyret som vedtar reakkreditering av ph.d.-programmet. Fakultetet har et eget programstyre for ph.d.-utdanningen (PP-SV)¹³. Dette ledes av prodekan for forskning, og skal sikre at fakultetets forskerutdanningsprogram organiseres og gjennomføres med høy kvalitet. PP-SV er et rådgivende og saksforberedende organ i spørsmål som angår ph.d.-programmet, men har også mandat til å vedta faglige endringer i programmet, som tiltak for kvalitetsutvikling, endringer i opplæringsdelen,

---

¹¹ Jamfør [Forskrift for ph.d.-graden ved Universitetet i Bergen §3](#)

¹²https://www.uib.no/sites/www.uib.no/files/attachments/struktur_myndighet_kvalitetssikringsoppgaver_1.pdf

¹³ <https://www.uib.no/svf/126418/programstyret-phd-programmet>

endringer i Programbeskrivelsen og endringer i ressursrammen. På instituttnivå har man i tillegg en egen vitenskapelig ansatt med særlig ansvar for å følge opp ph.d.-kandidatene¹⁴.

Den faglige bredden og dybden i fagmiljøet blir ivaretatt på tvers av instituttene ved fakultetet. I hovedsak skrives en avhandling innenfor en av disiplinene som finnes på fakultetet. Med et par unntak er det ett institutt per disiplin. Hver av disiplinene har god bredde – med minst 12 vitenskapelig ansatte per disiplin (førsteamanuensis- eller professorkompetanse – se Figur 4). Det er også ulike fagfelt som ivaretas under de ulike disiplinene. Med syv disipliner fordelt på syv institutt (det er to statsvitenskapelige institutt og Infomedia har to disipliner), dekker fakultetet og ph.d.-utdanningen bredden av samfunnsvitenskapelige fag. I tillegg grenser noen disipliner opp mot andre fag (som for eksempel datavitenskap – computer science, og naturgeografi).

Når det gjelder hvorvidt fagmiljøet for ph.d.-programmet har høy kompetanse innenfor utdanning, forskning og kan vise til forskningsresultater og publisering på et høyt internasjonalt nivå, viser publiseringsstatistikken for fakultetet en gjennomgående høy publiseringsvirksomhet, også med tanke på publikasjoner med internasjonalt samforfatterskap.

Fakultetet har syv pågående ERC-prosjekter¹⁵, en rekke NFR-finansierte prosjekter¹⁶, et Senter for forskningsdrevet innovasjon¹⁷ i tillegg til flere forskningssentre¹⁸. Hvert av instituttene har flere forskergrupper som kandidatene inkluderes i og som viser bredden og ulike perspektiver i forskningen som foregår¹⁹.

Hovedveileder for kandidatene ved fakultetet er normalt ansatt ved instituttet kandidaten tilhører. Alle veilederne har doktorgrad eller tilsvarende kompetanse innen fagfeltet og er aktive forskere. Hovedregelen sier at alle kandidatene også skal ha en biveileder. Dette sikrer at kandidaten også kan faglig ekspertise og veiledning på felt som skulle ligge utenfor hovedveileders kompetanseområde.

---

¹⁴ Dette er rullerende verv.

¹⁵ <https://www.uib.no/svf/164779/erc-prosjekter>

¹⁶ <https://www.uib.no/svf/165825/forskning-st%C3%B8ttet-av-forskningsr%C3%A5det>

¹⁷ <https://www.uib.no/infomedia/126656/mediafutures-forskningssenter-ansvarlig-medieteknologi-og-innovasjon>

¹⁸ <https://www.uib.no/svf/164659/viktige-forskningstema-og-satsinger>

¹⁹ <https://www.uib.no/svf/37759/forskningsgrupper>

Når det gjelder antall ansatte med førsteamanuensis- og professorkompetanse ligger dette per september 2024 på rundt 145 ansatte, ikke medregnet bistillinger. Fakultetet har et totalt antall kandidater på i overkant av 140 kandidater, og har god veilederkapasitet. Det anses ikke som et problem å over tid opprettholde et doktorgradsmiljø på minst 15 stipendiater og man ser også gode og kvalifiserte søkertall til de utlyste stipendiatstillingene ved instituttene.

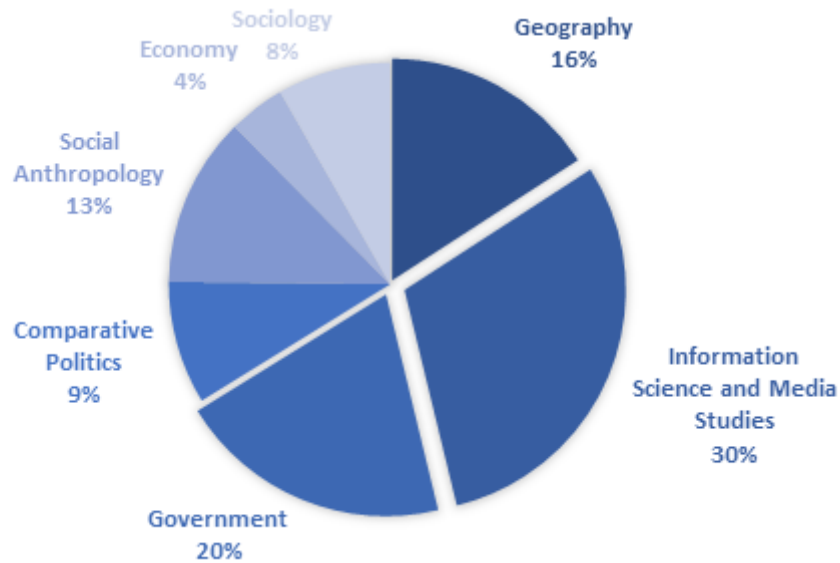
Publiseringsvirksomhet ved valgt enhet: Oversikt	Åpen tilgang	Språk og form
--	--------------	---------------

Publiseringsvirksomhet: Publiseringssindikatoren og parametere som påvirker den.

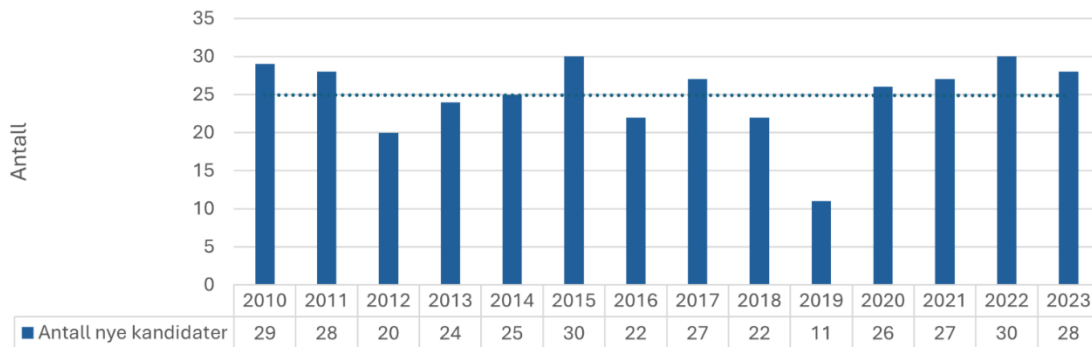

Mer informasjon om poeng per UFF & førstestillinger finnes under Annet -> Datagrunnlag og indikatorer (<https://bibliometri.w.uib.no/datagrunnlag-og-indikatorer/>)
Kilde: Cristin DUCT, DBH; Bibliometrigruppen ved Universitetsbiblioteket

Figur 3 Viser publiseringsvirksomhet fra Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Figur 4 viser hvordan fakultetets 145 aktive kandidater fordeler seg på instituttene (tall fra 2023)

Figur 5 viser optakstall av nye ph.d.-kandidater ved fakultetet fra 2010-2023

	Infomedia	Geografi	Politikk og forvaltning	Sampol	Sosial-antropologi	Økonomi	Sosiologisk
Professor	24	8	16	12	9	10	10
Første-amanuensis	14	6	11	7	6	10	2

Figur 6 viser ansatte i førsteamanuensis- og professorstillinger ved instituttene (ikke inkludert bistillinger)

Internasjonalisering

Har ph.d.-programmet ordninger for internasjonalisering og utveksling tilpasset programmets nivå, omfang og egenart?

Legges det til rette for at ph.d.-kandidatene kan delta på nasjonale og internasjonale fagkonferanser, seminarer, og reise på lengre utenlandsopphold?

Ph.d.-programmets opplæringsdel legger opp til at kandidatene skal delta på konferanser, gjerne både internasjonale og nasjonale. Driftsmidlene som kandidatene mottar, er også med på å sikre finansiering til denne typen deltakelse. Tall rapportert fra fremdriftsrapportene fra 2023 viser at 71% av kandidatene med aktiv finansiering har hatt ett eller flere innlegg på internasjonale konferanser foregående år. 36 % av kandidatene med aktiv finansiering hadde ett eller flere innlegg på nasjonale konferanser siste år.

For lengre utenlandsopphold ved en annen forskningsinstitusjon, har fakultetet også en egen stipendordning som støtter kandidatene som vil reise økonomisk²⁰. I tillegg kan kandidater som ønsker ekstra finansiell støtte til utenlandsopphold og konferansedeltaking, også søke Meltzermidler eller få støtte gjennom Erasmus+ for dette formålet.. Universitetet i Bergen har et eget Internasjonalt senter som bistår stipendiater og andre forskere som ønsker et lengre utenlandsopphold med praktisk informasjon²¹. Hvor kandidaten ender opp med å reise til, varierer ut fra hva som er hensiktsmessig for prosjektet. Denne beslutningen tas i samråd med veileder, som ofte gjør nytte av nettverket sitt når det kommer til utenlandsoppholdet.

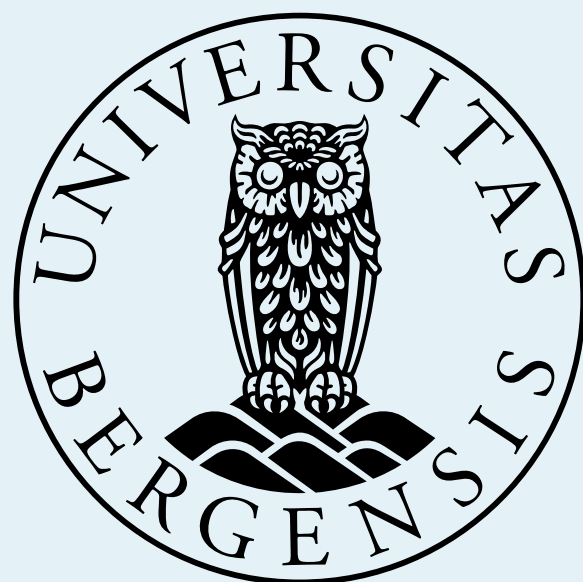
---

²⁰ <https://www.uib.no/svf/39768/st%C3%B8tte-til-utenlandsopphold-ved-forskningsinstitusjon>

²¹ <https://www.uib.no/internasjonalt/158199/er-du-phd-kandidat-som-skal-p%C3%A5-utenlandsopphold>

Konklusjon

Egenevalueringen viser tydelig at ph.d.-utdanning ved SV-fakultetet møter kravene fra både Studiekvalitetsforskriften og Studietilsynsforskriften. Bildet av forskerutdanningen er at den er velfungerende og godt organisert. Det er selvsagt rom for forbedringer og vi har spesifisert noen punkter i mandatet til den eksterne komiteen som kan se nærmere på disse og hvordan det kan følges opp av fakultetet.

Forslag til mandat for ekstern evalueringskomite

Programevaluering av ph.d.-programmet ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet ved Universitetet i Bergen

Formål

Ph.d.-programmene ved UiB skal evalueres minst hvert sjette år. Gjennom programevalueringen skal man få et eksternt og overordnet blikk på ph.d.-programmet, og komiteen skal se på helheten i fakultetets ph.d.-program. Evalueringen skal gjennomføres av en i hovedsak ekstern komité, og det er krav om innspill fra representanter fra arbeidsliv (næringsliv, offentlig forvaltning, kulturliv mv.).

Som del av fakultetets forberedelse for programevalueringen ble det nedsatt en intern komite som har foretatt en egevaluering. Egevalueringen inneholder en vurdering av om programmet oppfyller forutsetningene i Studiekvalitet- og Studietilsynsforskriftene og legges ved mandatet til den eksterne evalueringskomiteen.

Mandat

Den eksterne evalueringskomiteen skal vurdere og omtale den gjennomførte egevalueringen. I tillegg er det et ønske om at komiteen retter søkelys mot følgende momenter i ph.d.-utdanningen ved fakultetet:

- Opplæringsdel
  - Hvordan fungerer opplæringsdelen?
  - Bør fakultetet tilby flere kurs? Hvilken type kurs bør dette i så fall være?
- Avhandling
  - Har fakultetet tydelige kvalitets-, formal-, og sjangerkrav knyttet til de ulike avhandlingstypene?
- Bedømmelse
  - Hvilke kriterier bruker komiteen ved bedømmelse? Bruker komiteen nivåbeskrivelse i ph.d.-forskriften om avhandlingen og læringsutbyttebeskrivelse som er å finne i programbeskrivelsen?
  - Hvordan blir paragrafen om mindre omarbeidinger praktisert? Er retningslinjene her klare?

Grunnlagsmaterialet

Grunnlagsmaterialet den eksterne evalueringskomiteen kan benytte seg av er:

- Programbeskrivelsen for ph.d.-programmet ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet
- Forskriften for ph.d.-utdanningen ved Universitetet i Bergen
- Fakultetets egevaluering

- Fakultetets årlige ph.d.-utdanningsmelding for de tre siste årene
- Retningslinjer for bedømmelse
- Noen utvalgte avhandlinger
- Noen utvalgte bedømmelser (innstillinger) av avhandlinger. Både positive, negative og anbefaling om mindre omarbeidinger
- Emneevalueringer (gjerne også av VITSV900, om det foreligger)

Forslag til medlemmer som kan inngå i eksterne evalueringskomite

Evalueringskomiteen blir oppnevnt av fakultetet. Det oppfordres til at det ved oppnevning blir tatt hensyn til kjønnsbalanse. Hoveddelen av komiteen skal bestå av eksterne medlemmer og komiteen skal ha en sammensetning som sikrer kvalitet i evalueringen innen fagområdet, undervisning og veiledning.

Komiteen skal bestå av minimum tre faglige representanter, hvorav en kan være ph.d.-kandidat. De faglige komiteemedlemmene skal være eksterne, bortsett fra ph.d.-kandidaten som kan være ansatt ved UiB. Komiteen skal ha:

- nasjonal og/eller internasjonal spesialistkompetanse på professornivå
- kompetanse fra undervisning og forskningsveiledning
- minst en deltager som er ph.d.-kandidat

I tillegg skal komiteen få innspill fra arbeidslivet (næringsliv, offentlig forvaltning, kulturliv, mv). Arbeidslivsrepresentantene må ha relevant erfaring med fagfeltet, gjennom egen ph.d.-utdanning, eget arbeidsfelt eller som ansatt ved et potensielt arbeidssted for kandidater med den aktuelle ph.d.-utdanningen. Representanten kan inkluderes som et medlem i komiteen. Hvis ikke arbeidslivsrepresentanten deltar i komiteen, må fakultetet innhente innspill fra representanter fra arbeidsliv, for eksempel gjennom intervjuer eller referansegrupper. Komiteen kan ha ett medlem fra fakultetet som ivaretar rollen som sekretær for evalueringsarbeidet.

Aktuelle medlemmer med spesialistkompetanse på professornivå

Jon Iden (NHH)

Hilmar Mjelde (HVL)

Are Knutsen (CMI)

Siv Skar (NHH)

Lovise Aalen (CMI)

Bodil Ravneberg (HVL)

Sarah Tobin (CMI)

Elin Skaar (CMI)

Aktuelle medlemmer fra stipendiatgruppen

Stefan Samuel Madabe Heimstad Ogedengbe (sosant)

Håkon Larsen (sosant)

Sofie Gregersen (sosant)

Tomas Salem (sosant)

Ida Elise S. Asplund (gov)

Chris Hagen Magnussen (gov)

Styre: Programstyret for ph.d.-programmet

Styresak: 24/24

Møtedato: 21.11.2024

Innramming i artikkelbaserte avhandlinger

Bakgrunn

Programbeskrivelsen for ph.d.-programmet ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet gir oversikt over regler og prosedyrer som gjelder for ph.d.-kandidater som er tatt opp på programmet. Her gis det normer for avhandlingens format og omfang.

Fakultetet fikk nylig spørsmål fra en veileder om hva som skjer dersom omfanget til den innledende innramming i artikkelbaserte avhandlinger avviker fra normen slik den er beskrevet i programmet. Ordlyden er følgende:

*«Kandidaten må være eneforfatter på den innledende innrammingen i artikkelbaserte avhandlinger. Innrammingen skal sammenstille de problemstillinger og konklusjoner som legges fram i artiklene i et helhetlig perspektiv, og på den måten dokumentere sammenhengen i avhandlingen. Innrammingen bør vise avhandlingens plassering i forhold til fagfeltets forskning, hva dens bidrag til feltet er, studiens større teoretiske rammeverk og en grundig metodologisk utledning. **Omfanget skal normalt være mellom 20 og 80 sider**» (vår uthevelse).*

Fakultetets vurdering

Spørsmålet fra veileder indikerer behov for en presisering av formuleringen rundt omfanget av innrammingen i programbeskrivelsen.

Vedtak:

Programstyret for ph.d.-programmet ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet vedtar at formuleringen i programbeskrivelsen for omfanget av den innledende innrammingen i artikkelbaserte avhandlinger suppleres med følgende setning:

«Dersom veileder er enig i at det er behov for en betydelig lengre innledende innramming og dette er i tråd med fagmiljøets vitenskapelige tradisjoner, kan lengdenormen fravikes».

Siri Gloppen
leder

Elina Troscenko
sekretær